

Farg'ona haqiqati

Jitimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

<http://farhaqiqat.uz/> t.me/farhaqiqati

Фарғона – Хитой: мұқабил энергия

ишлиб чиқариш соҳасида ҳамкорлик

"Longyuan power group" компанияси Хитойнинг шамол ва күёш электр стансияларининг ийрик операторидир. Компания шамол, күёш, геотермал, сув оқими, газ, кўмур ва биомаса электр стансияларини лойихалаштиради, куради, иш жарәнини биргалиқда бошқаради. Шунингдек, тармоқ компаниялари ва бошқа иштөмчилларга электр энергиясини соғади, энергия ускуналари ва кўмур савдоси, консалтинг хизматларини кўрсатади. Электр стансиялари, шамол турбиналари ва бошқа ускуналарни тъзмирлаш ҳамда техник хизмат кўрсатиша мұхоммадлашади. Шамол электр

станцияси мутахассислари малакасини ошириш ҳамда қурилмаларни синовдан ўтказиб бориш амалиётини ташкил этади.

Шу хафта виляят ҳокими Хайрулло Бозоров кенг тармоқи компания вакилларини қабул қилди. Ўзаро муроқот ҷоғида Хитой компанияси томонидан вилоятимизда энергетика соҳасидаги ийрик лойихаларга инвестиция кирити масалаларини мұхоммадлашади.

Ўзаро ҳамкорлик доирасида ҳудудларда иччам подстанциялар куриш тақлифи илгари суриди, истиқболли лойихалар бўйича келишиб олинди.

АГАР СИЗ ҚУЁШ ПАНЕЛЛАРИ ЎРНАТСАНГИЗ...

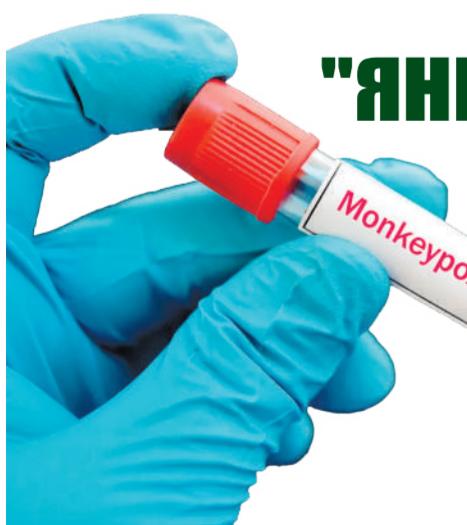
Қайта тикланувчи электр энергия манибаси – кони фойдаладир. Агар сиз ўз хонадонинги қайта тикланувчи электр энергияси манибаларини ўрнатсангиз, бир қатор имтиёз ва имкониятларга ега бўласиз. Шу жумладан, күёш панеллари ўрнатилган ер майдони учун 3 йил

давомида ер ва мулк солигидан озод этиласиз, истемолдан ортган 1 кВт соғт электр энергиясини электр тармоқларига, яъни давлатга 1000 сўмдан сотишингиз мумкин.

Шунингдек, күёш панелларини ўрнатиш учун сарфлаган маълағнинг бир қисмини субсидия усулида қайтариб олиш мумкин.

4
бет

Маймун чечаги "янги пандемия"ми?

Дунё коронавирус пандемиясидан тўла-тўқис кутуломай туриб, яна янги юқумли хасталик пайдо бўлди. У қандай касаллар? Аломатларни нималардан иборат? Мутахасис шифокорлар маълумоти бўйича маймун чечаги ҳақида тўхталиб ўтамиш.

Маймун чечаги – табиий ўчқоли, ўткир юқумли зооноз касаллик бўлиб, одамлар ва хайвонларда камдан-кам ҳолатларда учрайди. Поксивируслар оиласига мансуб вируслар келтириб чиқаридиган хасталик. Кўзғатувчи морфологияси, антигенлик ва културал хусусиятлари табиий чечак (натурал осра) вирусига якин.

Унинг манбай маймунлар бўлиб, касаллик давомийлиги 2-3 ҳафтага чўзилади. Ҳарорат кўтарилигидан 3-4 кун ўтгач, беморда тош-

бўлганда ҳаво-томчи ўйли, шунингдек, ўткерида бемор билан юзма-юз турганда, тери ёки терининг шикастланиши орқали ҳамда ифлосланган кийим-кечак, чойшаб, идиш ва бошқа материаллардан фойдаланганда юқимни эктолим мавжуд.

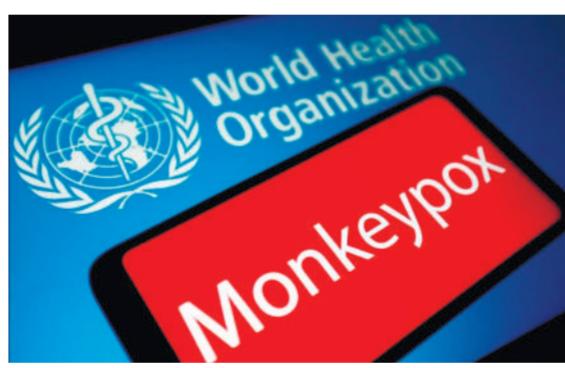
Маймун чечаги асосан Европа, Шимолий Америка, Марказий ва Фарбий Африка, Австралия давлатларida учрайди. Кўпроқ ўн олти ёшгача бўлган болаларда қайд этилади. Унинг ташувчиси шу ҳудудлардан бошқа жойларга борган одамлар ва жоноворлар хисобланади.

Маймун чечаги — вирусил касаллик бўлиб, расман 1980 йилда Конго Демократик Республикаси (аввали Зоир)нинг Басанкусу шахрида қайд этилган. Маймун чечаги вирусил касаллик бўлиб, касаллик иштимолида 1970 йилда Конго Демократик Республикаси (аввали Зоир)нинг Басанкусу шахрида қайд этилган.

Маймун чечаги — вирусил касаллик бўлиб,

расман 1980 йилда вакцинациянг натижасида ўйқунишниң 90 фоиз лимфаденит), бел ва мушакларда оғриғи, кўнғига айнини, кучли холисзилк сезилиади. У ёнгил ва ўрта оғирилида кечади. Асосан табиий чечак-ка қарши эмланмаган фуқароларда кузатилида.

Яширин даври 9-19 кун бўлиб, касаллик давомийлиги 2-3 ҳафтага чўзилади. Ҳарорат кўтарилигидан 3-4 кун ўтгач, беморда тош-

малар кузатилида — асосан юз, кафт ва оёқ қисмларида 6-10 мм. катталацаги тошмалар (доғлар), папулалар пайдо бўлади. Тошмалар шилик пардалар, жинсий азъолар ва кўзларда ҳам кўриниш берши мумкин.

Вакт ўтиши билан тошманинг кўриниши ўзгариши ва суюқлик тўлган пифакчалар (ви-зикула)га айланади. Бу касаллигининг 7-8-кунларига тўғри келади ва беморда тахикариди, нафас олишинг тезлашиши, кон босимининг тушиши каби клиник белгилар намоён бўлади. Бальзан ўлим ҳолатларига олиб келиши мумкин.

Вакт ўтиши, бемор танасидаги тошмалар (пифакчалар) аста йўқолиб, қовузок (қалок), тошмалар ўрнида чандик пайдо бўлади ва беморнинг умумий ҳолати яхшидан бошлайди.

Хозирги кунда маймун чечаги вирусингин иккى тури мавжуд. Кузатилаётган ҳолатлар енгилори билан боғлиқ. Ҳар бир инсон санитария-гигиена қондаларига, покизалика риоя қилишини унутмаса, муносабатларда мезъерни билса — турли хил бало-қазолардан, хасталик-лардан ўзини химоя қилган бўлади.

М. ТУРДИАЛИЕВА,
У.ТЎХТАЕВ,
Ўз.

нги ўкув йили бошланшига ҳам оз фурсат колди. Айни кунларда мактабларда таълим жараёнларига тайёргарлик ишлари олиб борилмади.

Учқўпrik туманида жорий йилда давлат дастурни доирасида мавжуд 59 та умумтаълим мактабларининг 4 таси реконструкция қилинди. Ижтимоий ишлаб чиқариш ва инфраструктури ривожлантириш дастурига кўра эса 1, 19, 40, 50-умумтаълим мактабларидаги мукаммал тъзмирлаш ишлари олиб борилди.

"Ташаббусли бюджет" лойиҳасининг биринчи босқичида голиб бўлган 10-мактабда синф хоналарининг поли янгиланни, ўкув биноси тъзмирлаш, дераза ромлари алмаштирилди. 24-мактабнинг иккى қаватли ўкув би-

2
бет

САВДО – ЛОГИСТИК ҲУДУД қаҷон иш бошлайди?

Ўзбекистоннинг очиқ ташки тиёсати туфайли чегара ва чегара олдида кўплаб иктисадий ҳудудлар ташкил этилмоқда. Оммавий ахборот воситаларида аввал Ўзбекистон – Киргизистон чегарасида кўмир импорт-экспортини конвейер ленталари орқали амалга ошириш лойиҳаси ҳақида хабар берилганди. Аслада, ўтган йили "Кўқон" эркин иктисадий зonasи таркибида яна бир чегара нейтрал ҳудудида иккى томон учун ҳам фойдали иш бошланганди. Яъни, Фарғона вилояти хокимларининг шаҳарларига билан Ўзбекистон ва Тажикистон ўргасидаги чегаранинг бетараф ҳудудида иктисадий зона ташкил қилинши лозим эди. Унда тадбиркорлар ўзларни ишлаб чиқарган маҳсулотларини имтиёзли шароитларда экспорт қилиш режалаштирилган. Лекин унинг курилиши тўхтаб қолди.

оша, Фарғона водийси тадбиркорлари учун гоят куляй шароит яратилган бўлар эди.

– Бу савдо логистик зonasида 200 дан саёд савдо дўйонлари курилиши мўлжалланган. Уларнинг барчаси тадбиркорларга жара асосида биринтириб берилади, – деди Беҳзод Муродов.

– Лойиҳа кўймати 78 миллиард сўм. Унинг биринчи босқичи 2024 йил декабр ойида фойдаланига топширилди. Иккинчи босқичи 2025 йилда тўлиқ ишга тушади.

Биринчи босқич муддати тушинга ҳам 4-5 ой қолди, холос. Килиниши лозим бўлган ишлар эса талайгина "МБ Кўқон-7" кор-

хонаси раҳбариятига аввал бу ерга терминал куриши вазифаси кўйилганди, маъмур сабабларга кўра яна эркин иктисадий ҳудуд – ҳалқаро бозор қурилдиган бўлди, деди биз билан телефон орқали сўзлашув чиғида.

– Яқинда бозор курилиши қайтадан лойиҳа килинди, 10-15 кунда иши бошлаб, уни янги ийлага тугаллаймиз, – деди "МБ Кўқон-7" корхонаси раҳбари Баҳтиёр Мирзаев.

Лойиҳанинг ўта мухим эканини этиборга олар эканмиз, биз яна бу мавзуга кайтамиз.

Муҳаммаджон ОБИДОВ.
Элёр ОЛИМОВ олган суратлар.

ИЖОДИЙ САФАР ТААССУРЛОЛАРИ

Мафтункор МЕГАПОЛИС ШАҲАРЛАР

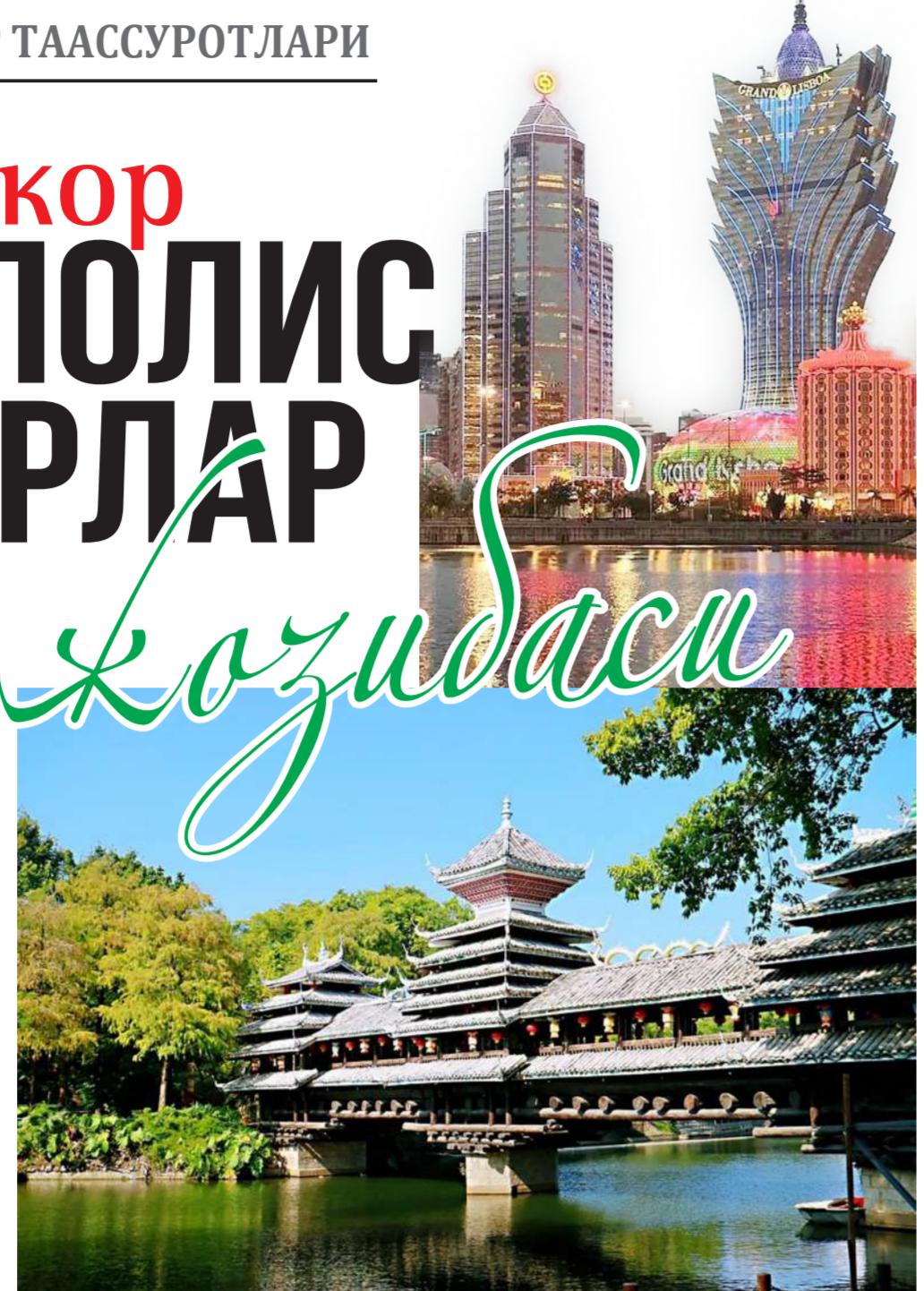
Хитой ва дунё тарихидаги
буюк файласуф, ёзувчи,
мамлакатнинг биринчи фалсафа
муаллими, эрамиздан аввалги
551 йиллар атрофиди Цифу
шахрида тавалуд топган,
асл иси Кун Цю - Конфуций
ушбу хикматли сўзни ёзиб
кодирган экан: "Одамлар сени
билимларидан эмас, сен
одамлар билмаслигигдан
ташвишлан".

Коғизаси

Ушбу битикни бундан салқам ўн
йил иллари Шандун провинциясининг
файласуф туғилган Цоййу шаҳарчиси,
Конфуций ёдгорлик мажмуси. Циндаода
ё дафтаримга ёзиб кўйиган эксанман.

Биласиз, Хитой Халқ Республикасининг
Тинч океани бўйлаб киргоқ чизиги
узунлиги 14500 километр бўлиб, Бохай,
Сарис Шарқий Хитой ва Жанубий Хитой
денизлари билан чегараланди.

Бу сафар киргоқларни Жанубий Хи-
той денизиги сувлари мангу юваб турди-

Тож Маҳални кўриш мумкин. Халқаро
кўргазмалар, дунё ошхоналари, жаҳон
тарихидаги машҳур arboblар сийомлари
акт этган кўринишлар, Ниагара шар-
раси фонида кечкурунлари феъверкер в
лазерли шоулар ўтказилиди.

"Minsk" паркидаги бир жиҳат
эътиборимизни тортди. Бу ерда улкан
авиаташувчи "Minsk" кемасини кўрасиз.
Россиядаги хисобдан чиқарилган ва Хи-
тойга келтирилган бу кема полубасида
сайр этишининг, капитан каюстаси ва
танишишингиз мумкин. Ҳарбий-дениз
муҳитини яратиш максадидан барча
ходимлар денигизчиларга хос формада
юришиди. Бундай париклар эса шаҳарда
оз эмас. "Lotuk nill park", "Folk culture
village" Хитой халқ маданиятни парки,
"Baxt waterdosi", "Botanika", "Шэнъянъен
кўлтиги", "Хайвонот боғи" ва бошқа
ўйлаб париклар сизга олам-олам таассу-
ротлар хада этди.

"Хуа Фа" кишилогох кўхалиги корпорация-
нинг иссиқхона хўжалиги ўзининг замо-
нишлариги, барча юмушлар рақами та-
хнология асосида бажарилиши, экинлар
хосилдорларининг юқорилиги ва сифати
бондан жаҳон иссиқхона тармокларига
намуни була олади.

- Исиқхона хўжалигимиз мажмуси
15 гектар майдонни эгаллаган бўлиб,
экинлар гидроника усулида парва-
ришланади. Семичка, турли кўйатлар, оқ
кулупнай, булғор калампир, бодиринг,
номидор хитой технологияси асосида,
автоматлаштирилган тарзда этишири-
лади. Сурғори мақарздан компъютерда
бошқарилади, - дейди корпорациянинг
кишилогох кўхалиги бўйича директори
Ду Дань. - Экинларга ёргулик чироклар
ёрдамида берилади. Мамлакат иссиқхона
тармогига алоҳида ўрин тутадиган етак-
чи хўжаликлида 1400 нафар ходим ишлайди.

Етакчиликни тутадиган етакчи бўлган
15 гектар майдонни эгаллаган бўлиб,
экинлар гидроника усулида парва-
ришланади. Семичка, турли кўйатлар, оқ
кулупнай, булғор калампир, бодиринг,
номидор хитой технологияси асосида,
автоматлаштирилган тарзда этишири-
лади. Сурғори мақарздан компъютерда
бошқарилади, - дейди корпорациянинг
кишилогох кўхалиги бўйича директори
Ду Дань. - Экинларга ёргулик чироклар
ёрдамида берилади. Мамлакат иссиқхона
тармогига алоҳида ўрин тутадиган етак-
чи хўжаликлида 1400 нафар ходим ишлайди.

Абдували БОБОЖОНОВ.

соҳаларда иккى томонлама манфаатли
ҳамкорлик жадал ривожланиб бора-
ттани, Шанъяжен билан ўзбекистон
шахарларининг мустаҳкам дўстлик
алоқалари бизни беҳад қувонтиради,
- дейди ўзбекистон оммавий ахборот
воситалари ходимлари билан расмий
қабул маросимида сўз олган шаҳар
матмуригиети вакили Сун Жин. - Бунда
мамлакатларимиз раҳбарларининг
учрашувларида имзолangan келишув-
шав сен меморандумлар, тадбиркорлар
ўртасидаги шартномалар кўл келмоқда,
мамлакатнинг инвестиция оқимини
хўйташтиришга хизмат қилмоқда. Биз
бундан бўён ҳам иқтисодий ва ижтимоий
алоқаларимизни кенгайтириш тарафдо-
римиз.

Электромобиль, электроавтобус,
электротакси, одатдагидан фарқли
равишда бир иличи темир ўйда
харакатланадиган электровагонлар
ишлаб чиқаришда дунёдаги етакчи бўлган
BYD корпорациясининг бор штаб
квартираси, "Gree" майкин техника-
лар ишлаб чиқариш корпорацияси шу
провинцияда жойлашган. Сайёхларни
кимасозлик, киме саноати, электроника
маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхона-
лари, "Сув күшлари" парки, осмонйпар
халқаро савдо маркази билан ўзига жалб
этадиган Чжуҳай шаҳрида, Жанубий
Хитой денизиги соҳилларida, жозабдор
мегаполис шахарларда ва Макоа оролида
кўрганларимиз - ақлини шоширадиган
мўъжизалар, материкнинг мафтункор
табиати, худди самога кўшилидаги кетган-
диги афғоний муршидиган уммон таассу-
ротлари ҳали кўплаб мақолаларга мавзу
бўлади.

Абдували БОБОЖОНОВ.

Оила ҳам, уй ҳам ИККИГА БҮЛИНДИ

Оилавий келишмовчиллар сабаб, фуқаролар М.Ш. ва М.Г.нинг
15 йиллик турмушлари бўзилид. Биргаликда бунёд қилинган
ууда аёлни иккى нафар фарзанди билан колдирган эр бошқа
турмуш қуриб, бу ердан кўчиб кетди. Сўнгра М.Ш. мазкур уйда-
ги улушини сабоб турмуш ўртоги М.Г.дан ундириш масаласида
судга мурожаат килди.

Фуқаролик ишлари бўйича Фарғона туманлараро судининг
2024 йил 6 июндаға қарорига асосан, М.Ш.нинг фойдасига
карорд М.Г.дан биргаликда турмушларида курилган уйнинг
иккнидан бир қисми улуси хисобидан 133.405.748 сўм компенса-
цияни ундириш белгиланди.

Мазкур ижро хўжати асосида боронинг Фарғона туман
бўлмис қонунчилик доирасида иш юритди ва аёлдан сабоб тур-
муш ўртоги М.Ш.га компенсация пуллари тўлиқ ундириб берил-
ди. Шу тариқа, оила ҳам, уй ҳам иккига бўлниди.

Исломжон БОБОХОЖИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратуруси ҳузуридаги
Мажбурий ижро бюросининг Фарғона тумани бўлими
бошлиғи ўринбосари.

МУАССИС:
"Farg'ona haqiqati" va
"Ferganskaya pravda"
gazetalarini tahririyati

Бош мухаррир:
Рустам ОРИПОВ

2021 йил 18 авгуастда Ўзбекистон Республика-
си Президенти Администрацияси ҳузуридаги
Ахборот ва оммавий коммуникациялар агент-
лиги Фарғона вилояти ҳудудий бошқармасида
12-001 раками билан рўйхатдан ўтган.

Газета жума куни чиқади.

Газета "Полиграф-пресс" МЧЖ босмахонасида таҳрирятнинг
оригинал макети асосида оғсет усулида А-2 формат (4 саҳифа)да
1575 нусхада чоп этилди.

Буюртма: 535

Бахоси келишилган нарҳда.

Навбатчи мухаррир: Махиёра Бойбобоева.

Бизнинг манзил: 150114, Фарғона шаҳар, Соҳибкорон Темур кўчаси, 28-йи.

Бош мухаррир кабулхонаси: (факс) 73 226-02-70.

Реклама ва ёълонлар: 73 226-71-24.

Сахифалочи: Асилбек Кудратов.

Боснага тошириши вакти: 18.00.

Топширилди: 17.00.

ТАРИХГА НАЗАР

Муҳаммад Ҳакимхон Тўра Ким эди?

XIII асрнинг биринчи ярмида яшаб ўтган тарихнавис,
адабиётшунос, географ, саёхатчи ва маърифат-
парвар инсон - Муҳаммад Ҳакимхон Тўранинг
ҳаёт ва фаoliyati ҳақида форс тилида ёзилган
"Мунтаҳаб ат-таворих" номли асар Марказий
Осёи ҳалқлари ва қўшин давлатлар ҳақида ҳам
малъумот берувчи мұхим манбаlardan бири
хисобланади. У ўз асарида демократик эътиқоди
саబаб Қўқондан кувгин қилинганда унни
сарсон-саргаронлиқда ўтказганлигини ёзib
қолдирган. Муҳаммад Ҳакимхон Тўра танили
сийадидан ва хонлар авлодига мансуб оиласидан
тавалуд (1217/1802-03) топган. У Қўқон хон-
лиги асосчиси Норбўтийага набира ва унинг
вориси Олимхонинг жияни эди. Қўқон хони Амир
Умархоннинг ўзиги Муҳаммад Алихон билан
бира тарбияланган. Ёшлик чоғларидан бир ру-
лини мукаммал ўрганганди. Россия тарихи билан
яқиндан танишган.

вақтига тўғри келганди. Подшонинг бўйругига
кура, осиёлик "Мехмон"ни ярим тунда унинг
хузырга олиб келишади.

Ўзаро субҳат чоғида Ҳакимхон Тўранинг рус
тилида оғизи гапириши, билимлар подшони ҳайратда
қолдиди. Александр I маърифатпарвар инсонини
Петрбургда боришига қўндиришга узоқ уриниб
кўради. Илтимос ва илтифотларга тагида бошқа
максад бор эди. Чунки ўша вақтларда Россия
Марказий Осиё билан ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий
алоқалар ўрнатнишга катта аҳамият берарди.

Суҳбат сўнгиди Александр I Ҳакимхонга таам-
қонд, олмос кўзли узук инъом этди ҳамда Россия-
нинг уйларидаги боришига киришади. Унга шурмат
бажо келтирилиши ҳақидаги ёрлиқни беради. Бу
воқеа 1824 йилнинг кузида бўлган эди. Ҳакимхон
Оренбургдан Астраханъ томон йўл олади. Сафар
олидан бошланган бетоблии сабаби саксиз ош ўш
шахarda қолиб кетади. Бу ерда Малик Қосим ислам
чекрасида оғизи бориши билан танишади. У урушда руслар
томонидан асирга олинган бўлиб, шу ерга сурғун
хузырган эди. Губернатор билан танишлиги сабаб
унаға фуқаролик паспорти олиб беради.

Сафар давомида Ҳакимхон Туркияга бормоқчи
орқали, олмос кўзли узук инъом этди ҳамда Россия-
нинг уйларидаги боришига киришади. Шахар
губернатори Ҳакимхон ўзига олнинг кўзли бўлган
хузырган эди. Амирлари унга хонга қарши жанг қилиши
маслаҳати боришида, лекин унга "Мен шу пайтacha
бировга ёмонлик килимаганман, бундан кейин
ҳам кимайман. Доимо ҳақиқат йўлдан юриши
га интилдим, бу йўлдан ҳеч қачон жаймайман,
бенуноҳланнинг қонини тўймайман" деб жавоб
беради.

Шу тариқа Ҳакимхон кирқа яқин навқари-
ни олиб, Қўқонга қайтади. Сирдарёни кечиши
вақтларida ярим кечиб қолади. Бу пайтда
Муҳаммад Алихонга ёқмайди ва вазифаси-
дан озод этиб, ўнинг Энзарада девонбегини тайинлайди.
Шу пайтда келиб, Ҳакимхоннинг кўл остида
яхши куролланган тўрт мингнадиган оғизи
хузырганди. Амирлари унга хонга қарши жанг қилиши
маслаҳати боришида, лекин унга "Мен шу пайтacha
бировга ёмонлик килимаганман, бундан кейин
ҳам кимайман. Доимо ҳақиқат йўлдан юриши
га интилдим, бу йўлдан ҳеч қачон жаймайман"
деб жавоб беради.

Сафар давомида Ҳакимхон Туркияга бормоқчи
орқали Малик Қосимга ях жўнатади. Дўстининг
эрдами билан қомодан кутқарилади. Сўнгра Россия-
нинг тарбия табти, Туркия худудига киришади.
Ундан ўтиб, Сурғия боради. Саёҳатининг
кейинги нуткаси Суец, Жидда, Макка шахарлари
бўлади. Шу ерда касаллика чалиниб, ярим йилча
даволангандан кейин яна Жиддага, Янбога ва кар-
вонга кўшилиб, Мадина шахрига йўл олади.

Амалларни бажари, Қорғонга қамоқчона хизматчи
орқали Малик Қосимга ях жўнатади. Дўстининг
эрдами билан қомодан кутқарилади. Сўнгра Россия-
нинг тарбия табти, Туркия худудига киришади.
Ундан ўтиб, Сурғия боради. Саёҳатининг
кейинги нуткаси Суец, Жидда, Макка шахарлари
бўлади. Шу ерда касаллика чалиниб, ярим йилча
даволангандан кейин яна Жиддага, Янбога ва кар-
вонга кўшилиб, Мадина шахрига йўл олади.

Муҳаммад Ҳакимхон Тўра ҳамоқчона хизматчи
орқали Малик Қосимга ях жўнатади. Сўнгра Россия-
нинг тарбия табти, Туркия худудига киришади.
Ундан ўтиб, Сурғия боради. Саёҳатининг
кейинги нуткаси Суец, Жидда, Макка шахарлари
бўлади. Шу ерда касаллика чалиниб, ярим йилча
даволангандан кейин яна Жиддага, Янбога ва кар-
в

